

2014-01-01

ผลของโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศต่อความตั้งใจในการกระทำ พฤติกรรม ป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา

ศรินทร์พา ศิษย์รัตน์

ประนอม รอดคำดี

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns>

Part of the [Nursing Commons](#)

Recommended Citation

ศิษย์รัตน์, ศรินทร์พา and รอดคำดี, ประนอม (2014) "ผลของโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา," *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์)*: Vol. 26: Iss. 1, Article 1.

DOI: 10.58837/CHULA.CUNS.26.1.1

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns/vol26/iss1/1>

This Original article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์) by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

บทความวิจัย

ผลของโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเอง ของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา

The Effect of Child Sexual Abuse Prevention Program on Intention to Conduct Preventive Behaviors of Primary School Girls

ศิริรินทร์นา ทศนียรัตน์, พย.ม. (Sirinna Tassaneeyarat, M.N.S.)*

ประนอม รอดคำดี, Ph.D. (Branom Rodcumdee, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา ระหว่างก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์

รูปแบบการวิจัย: การวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา

วิธีดำเนินการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 9-12 ปี ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสหศึกษาแห่งหนึ่ง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ที่พัฒนาจากแนวความคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura มีการดำเนินกิจกรรม 3 ครั้ง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความตรงเท่ากับ .85 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .77 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและ Repeated Measure ANOVA

ผลการวิจัย: ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของกลุ่มตัวอย่างภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันทีและระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* พยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตทารกแรกเกิด โรงพยาบาลรามารินทร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุป: โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ส่งผลให้ความสนใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มคงอยู่ในระยะ 4 สัปดาห์

คำสำคัญ: นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา / ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเอง / การถูกล่วงละเมิดทางเพศ

Abstract

Purpose: To compare the intention to conduct preventive behaviors of primary school girls before, immediately and 4 weeks after receiving the child sexual prevention program.

Design: Quasi-experimental research using one group time series design.

Methods: Subjects were 30 primary school girls aged 9-12 years from one coeducation school. The experimental instrument was the child sexual prevention program developed based on Self-efficacy theory of Bandura. The intention to conduct preventive child sexual abuse behaviors questionnaire was used to collect data. Its content validity was examined by a panel of experts. Its content validity index was .85 and Cronbach's alpha coefficient was .77. Data were analyzed using descriptive statistics and Repeated Measure ANOVA.

Findings: The intention to conduct preventive behaviors at post-experimental period and 4 weeks after receiving the child sexual abuse prevention program was significantly higher than before receiving the program at the .05 level.

Conclusion: The child sexual prevention program could increase intention to conduct preventive behaviors of primary school girls and it seemed to sustain up to 4 weeks.

Keywords: Primary school girls / intention to conduct preventive child sexual abuse behaviors / Child sexual abuse

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลสถิติของศูนย์พึ่งได้กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2552 พบว่า มีเด็กหญิงมารับบริการมากถึง 12,310 คน และประมาณ 2 ใน 3 ของทั้งหมดถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยร้อยละ 27.1 เป็นเด็กอายุ 10-14 ปี และนอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 0.2-0.6 ของการคลอดในวัยรุ่นเกิดจากการถูกข่มขืน กระทำชำเรา (เบญจพร ปัญญาฯ, 2553) จากสถิติจะเห็นได้ว่าเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศส่วนใหญ่นั้นอยู่ในช่วงของวัยเรียนตอนปลาย ซึ่งเด็กวัยนี้มีความพร้อมที่จะพัฒนาด้านต่างๆ เรียนรู้ที่จะไว้วางใจสิ่งแวดล้อมและบุคคลใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย (Berk, 1989) แต่พบว่าผู้ที่กระทำล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กนั้น ร้อยละ 90 มักเป็นคนใกล้ชิดหรือผู้ที่เด็กไว้วางใจ (ชลธิชา อึ้งนิงเดช, 2546) และความเป็นเด็กที่ถูกล่วงละเมิดหรือชักจูงได้ง่ายจึงทำให้เด็กขาดความระมัดระวังในการที่จะป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ (Child Sex Abuse Prevention and Protection Center, 2008) เด็กจึงเป็นผู้ถูกกระทำ ส่งผลให้เด็กซึมเศร้า เก็บกด การเรียนตกต่ำ การพัฒนาการทางบุคลิกภาพมีปัญหาทำร้ายตนเอง และตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (เบญจพร ปัญญาฯ, 2553) ปัญหาและผลกระทบต่อเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศเป็นปัญหาที่สำคัญ การป้องกันมิให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศเป็นวิธีที่ควรที่กระทำอย่างยิ่ง (Tuty, 1992) อย่างไรก็ตาม พบว่าในปัจจุบันเด็กวัยเรียนขาดการรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุธิดา กัดทอง (2549) พบว่า ภายหลังได้รับการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เด็กวัยเรียนมีทักษะและรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศเพิ่มขึ้น ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่สามารถป้องกันตนเอง

จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ จึงมีความสำคัญไม่เพียงจะช่วยในการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ แต่ยังเป็นการป้องกันปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มก่อนที่เด็กจะได้รับผลกระทบจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศอีกด้วย (Tang & Yan, 2004) เนื่องจากพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความรู้ตัว (Voluntary behaviors) ดังนั้น เด็กจึงต้องมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม ซึ่ง Fishbein (2008) อธิบายว่า ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นยังมีความหนักแน่น แนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมก็จะสูงขึ้น การจะทำนายและเข้าใจพฤติกรรมป้องกันตนเอง (Predict and understand an individual's behavior) จึงต้องใช้วิธีวัดจากความตั้งใจของบุคคล โดยปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศประการหนึ่งนั้น เด็กวัยเรียนจะต้องมีความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ (Fishbein, 2008)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ในต่างประเทศมีการสร้างโปรแกรมอบรมการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศในหลายรูปแบบ เช่น เกมส์ วิดีทัศน์ หรือ การเรียนแบบกลุ่ม (Finklehor et al., 1995) ขณะที่ประเทศไทยนั้น การจัดโปรแกรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดยังมีน้อย (เบญจพร ปัญญาฯ, 2543) ดังนั้น พยาบาลซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญในด้านส่งเสริมสุขภาพ (ยุวดี ภาฯ และคณะ, 2549) ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลเด็กจึงได้จัดโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศเพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกิดทักษะและความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยการมอบหนังสือการ์ตูนให้นักเรียนนำกลับไปอ่านต่อที่บ้าน เป็นการ

ช่วยให้เกิดความคงทนอยู่ของความตั้งใจปฏิบัติพฤติกรรมใหม่ในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ มีความต่อเนื่องในการกระทำพฤติกรรม ซึ่งจะช่วยป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา ระหว่างก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวทางในการส่งเสริมให้เด็กวัยเรียนมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ อันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศนั้น ใช้แนวคิดตามแบบจำลองการผสมผสานแนวคิดเชิงทำนายพฤติกรรม (The integrative model of behavioral prediction: IM) ของ Fishbein ซึ่งอธิบายว่า การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายบุคคลจะต้องมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น โดยหากบุคคลมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายสูง (Fishbein & Yzer, 2003) แต่พบว่ายังมีปัจจัยที่ทำให้บุคคลไม่สามารถกระทำพฤติกรรมตามที่ตนมุ่งมั่นตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ เช่น เมื่อบุคคลมุ่งมั่นตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายของตนเอง แต่เมื่อพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นอาจพบว่าบุคคลขาดทักษะหรือความสามารถที่จำเป็นหรือมีข้อจำกัดด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมจึงไม่สามารถแสดงหรือกระทำพฤติกรรมนั้นได้ ในทางกลับกัน หากบุคคลไม่มีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นย่อมไม่เกิดพฤติกรรมนั้นอย่าง

แน่นอน และทัศนคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสำคัญอย่างมากในการที่เป็นปัจจัยกำหนดความตั้งใจและพฤติกรรมให้มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อของบุคคลนั้น (Fishbein, 2008) การจะทำนายและเข้าใจพฤติกรรมของบุคคล (Predict and understand an individual's behavior) จึงต้องใช้วิธีการวัดจากความตั้งใจของบุคคล (Fishbein & Yzer, 2003) โดยที่ความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมเกิดจากการประเมินว่าบุคคลจะรับเอาพฤติกรรมใดไว้ขึ้นอยู่กับรับรู้ความสามารถของตน (Efficacy expectation) ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมาย (Bandura, 1997) ซึ่งเมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองสูง ย่อมมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นสูง ดังนั้นหากต้องการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องมีการส่งเสริมให้เด็กเกิดการรับรู้ในความสามารถของตนเอง จึงจะเกิดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ชนิดกลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา (One group time series design)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพรหมพิบูลทอง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนสหศึกษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวน 30 คน (Polit & Beck, 2004) โดยกำหนดคุณสมบัติของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion criteria) ดังนี้

1) เพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

- 2) อายุระหว่าง 9-12 ปี
- 3) พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้
- 4) ผู้ปกครองอนุญาตและยินยอมให้เข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามความตั้งใจมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงจาก Children's Safety Knowledge and Skills Questionnaire ของ Kraizer (1986) (อ้างใน Macintyre & Carr, 1999) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบลิเคิร์ต 3 ระดับ คือ ตั้งใจมาก ตั้งใจปานกลาง และตั้งใจน้อย คะแนนมาก หมายถึง มีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura (1997) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมโดยการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมทั้งหมด 3 ครั้ง ครั้งละ 50-60 นาที ทั้งหมด 3 วัน และมีการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) การกระตุ้นทางอารมณ์และร่างกาย

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยทุกชุด ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความ

ตรงตามเนื้อหา โดยยึดหลักความเห็นที่สอดคล้องกันร้อยละ 80 ขึ้นไป และคำนวณค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความตั้งใจมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศได้ค่าเท่ากับ .85

ทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามความตั้งใจมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับเด็กนักเรียนหญิงที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .77

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 30 มกราคม 2555 จนถึงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2555 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยสุ่มจับฉลากรายชื่อนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนพรหมพิบูลทอง ทั้ง 3 ห้อง จำนวน 30 คน จากทั้งสิ้น 63 คน จากนั้นผู้วิจัยมีหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการทำวิจัยให้นักเรียนนำกลับไปขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมการวิจัย ในการนี้ได้รับการตอบรับอนุญาตทุกคน

2. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คนในห้องเรียน แนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความตั้งใจมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

ผู้วิจัยดำเนินโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศตามคู่มือดำเนินกิจกรรมป้องกันตนเอง

จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศทั้งหมด 3 ครั้ง ที่ประกอบด้วย การดำเนินกิจกรรมตาม 4 ขั้นตอน คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) การกระตุ้นทางอารมณ์และร่างกาย

3. ประเมินผลของโปรแกรมครั้งที่ 1 หลังสิ้นสุดกิจกรรมทันทีและครั้งที่ 2 หลังจากดำเนินกิจกรรม 4 สัปดาห์

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนกลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 12 มกราคม 2555 (โครงการวิจัยเลขที่ 169.1/54) และขออนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้ดำเนินการวิจัยรวมทั้งการขอความยินยอมของกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เปรียบเทียบคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรม

ป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศระหว่างก่อนได้รับโปรแกรม หลังได้รับโปรแกรมทันที และระยะ 4 สัปดาห์ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni method

ผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในระยะก่อนเข้าร่วมโปรแกรม หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที และระยะติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{1,24,35.9} = 401.30, p = .00$) และเมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ในแต่ละช่วงเวลาที่ยึด พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศในระยะหลังได้รับโปรแกรมทันทีและระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และเมื่อเปรียบเทียบภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันทีและระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการ

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของกลุ่มทดลองในแต่ละช่วงเวลาที่ยึด

Source	SS	df	MS	F	p-value
Between	4756.29	1.24	3842.01	401.30	0.00
Error	343.71	35.90	9.57		

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์

	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล		ความแตกต่าง	ความแตกต่าง	ความแตกต่าง	Std. Error	Std. Error	Std. Error
	(x_1)		(x_2)		(x_3)		ของ	ของ	ของ	(x_2-x_1)	(x_3-x_2)	(x_3-x_1)
ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเอง	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	ค่าเฉลี่ย (x_2-x_1)	ค่าเฉลี่ย (x_3-x_2)	ค่าเฉลี่ย (x_3-x_1)			
ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเอง	31.87	2.49	47.50	4.23	47.07	3.79	15.63*	-0.43	15.2*	0.76	0.29	0.72

(* $p < .05$)

กระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ดังนั้น การจัดโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศส่งผลให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที ($\bar{x} = 47.5 \pm 4.23$) และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ ($\bar{x} = 47.07 \pm 3.79$) สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{x} = 31.87 \pm 2.49$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ไม่แตกต่างจากภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที ($p > .05$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า เด็กนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจ

ในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูงขึ้น (ตารางที่ 2) ในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่แตกต่างจากภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที (ตารางที่ 2) แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศมีผลทำให้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศคงอยู่ในระยะ 4 สัปดาห์ ซึ่งอาจเป็นผลจากการที่เด็กนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาได้รับหนังสือการ์ตูนกลับไปอ่านที่บ้าน จึงส่งผลต่อเนื่องในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ เพราะหนังสือการ์ตูนเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจแก่เด็กนักเรียน เข้าใจง่าย และตรงประเด็นจึงเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการเก็บจำที่ดี ทำให้เกิดความคงไว้ซึ่งความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เคยเรียนรู้หรือมีประสบการณ์มาแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงทำให้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศยังคงสูงต่อเนื่อง โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่สร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura

เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลตามแนวความคิดการผสมผสานรูปแบบการทำนายพฤติกรรม (The integrative model of behavioral prediction) ของ Fishbein (2008) ทั้งนี้ กิจกรรมที่สร้างขึ้นมีการเรียนรู้ผ่านตัวแบบ ใช้รูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย มีทั้งการบรรยายโดยผู้วิจัย การอภิปรายกลุ่ม และการแสดงบทบาทสมมุติผ่านตัวแบบที่เป็นตัวการ์ตูน มีข้อความที่กระชับเข้าใจง่าย มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม แม้จะพบว่าในปัจจุบันเด็กวัยเรียนมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กได้หลายทาง ทั้งจากครูผู้สอนในโรงเรียนหรือจากสื่อต่างๆ จึงพบว่า เด็กมีความรู้เรื่องการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศอยู่บ้างแล้ว โดยการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การเห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น เป็นกระบวนการหนึ่งของเด็กวัยเรียนในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดย่อยของข้อคำถาม ในการตอบแบบสอบถามความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ข้อคำถามที่ตอบได้คะแนนน้อย ได้แก่ ข้อคำถาม “ถ้าครูชายให้ไปพบหลังเลิกเรียน นักเรียนตั้งใจว่าจะชวนเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง” โดยตอบว่า ตั้งใจน้อย (ได้ 1 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 64 ทั้งนี้ จากการพูดคุยอภิปรายในประเด็นดังกล่าว นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าการพบครูตามลำพังไม่จำเป็นต้องพาเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง เพราะไม่น่าจะเป็นอะไรเนื่องจากครูเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนจึงไว้ใจได้ ไม่น่าจะเกิดปัญหาล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนคิดว่าการกระทำพฤติกรรมดังกล่าวไม่เป็นสาเหตุหรือนำไปสู่สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศได้

ภายหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามได้คะแนนดีขึ้น โดยตอบว่า ตั้งใจมาก ถึงร้อยละ 80 และ ตั้งใจปานกลาง ร้อยละ 20 และในข้อคำถาม “ถ้านักเรียนบอกความลับของนักเรียนแล้วไม่มีใครเชื่อ นักเรียนตั้งใจว่าจะพยายามเล่าให้ใครที่ไว้ใจฟังจนกว่าจะมีใครเชื่อ” ก่อนการทดลอง พบว่า นักเรียนตอบ ตั้งใจน้อย ร้อยละ 50 ตั้งใจปานกลาง ร้อยละ 42.3 และตั้งใจมาก ร้อยละ 7.7 แต่เมื่อหลังสิ้นสุดการทดลอง พบว่า ตอบตั้งใจมาก ร้อยละ 70.42 และตั้งใจปานกลาง ร้อยละ 29.58 จึงสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อเด็กบอกความลับของตนแก่คนที่ไว้ใจแล้ว บุคคลนั้นไม่เชื่อ เด็กจะไม่มีความมั่นใจที่จะไปบอกผู้อื่นให้ทราบ แม้ว่าเป็นสิ่งที่ควรทำ แต่เมื่อเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ นักเรียนหญิงมีการเปลี่ยนแปลงความคิด มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นจึงมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของศรัณย์พร อังสกุล และรัตนศิริ ทาโต (2551) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง ผลการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ และสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และการศึกษาของเจตจันทร์ ล้วนเนตรเงิน (2551) ที่พบว่า การฝึกอบรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและเสริมสร้างทัศนคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ มีผลให้การรับรู้ความสามารถของตนเอง ทัศนคติ และความตั้งใจหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมต้น เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศส่งผลให้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 เพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มคงอยู่ในระยะ 4 สัปดาห์ ดังนั้น จึงควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในกลุ่มเด็กดังกล่าว และควรศึกษาวิจัย

เกี่ยวกับการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กทุกวัย ในรูปแบบการให้ความรู้ที่หลากหลาย และมีระยะเวลาในการศึกษาที่นานขึ้น โดยอาจพิจารณาถึงปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องต่อการป้องกันตนเองจากถูกล่วงละเมิดทางเพศ เช่น การเสริมสร้างทัศนคติในการดูแลรักษาร่างกายของตนเอง การตระหนักในสิทธิของร่างกายตนเอง เป็นต้น

.....

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เจตจันทร์ ล้วนเนตรเงิน. (2551). ผลของการฝึกอบรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและเสริมสร้างทัศนคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทัศนคติ และความตั้งใจหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชลธิชา อิงคณิงเดช. (2546). การตีความพฤติกรรมการล่วงละเมิดทางเพศในหมู่ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจพร ปัญญา. (2543). โปรแกรมป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 8(3), 179-188.

เบญจพร ปัญญา. (2553). การทบทวนองค์ความรู้การตั้งครกในวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.

ฟาริดา อิบราฮิม. (2546). ปฏิบัติการพยาบาลตามกรอบทฤษฎีการพยาบาล. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรัณย์พร อังสกุล และรัตนศิริ ทาโต. (2551). ผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารพยาบาลสมาคมฯ, 1(1), 34-50.

สุธิดา กลัดทอง. (2549). โปรแกรมสร้างเสริมทักษะการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของเด็กวัยเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัย ครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยุวดี ภาษา และคณะ. (2549). สมรรถนะของพยาบาลด้านการสร้างเสริมสุขภาพ (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ภาษาอังกฤษ

Bandura, A. (1997). *Social learning theory*. New Jersey: Prentice Hall.

Berk, L.E. (1989). *Child development*. USA: Allyn and Bacon.

- Child Sex Abuse Prevention and Protection Center. (2008). *Prevention child sexual abuse: Fact about sexual abuse and how to prevent it*. Retrieved from www.stopitnow.org (สิงหาคม 2553).
- Finklehor, D. et. al. (1995). The effectiveness of victimization prevention instruction: An evaluation of children's responses to actual threats and assaults. *Child Abuse & Neglect*, 19(2), 141-153.
- Fishbein, M. & Yzer, M.C. (2003). Using theory to design effective health behavior interventions. *Communication Theory*, 13 (2), 164-183.
- Fishbien, M. (2008). A reasoned action approach to health promotion. *Medical Decision Making*, 28, 834-844.
- Hein, de V. et. al. (1988). Self-efficacy: The third factor beside attitude and subjective norm as a predictor of behavioral intention. *Health Education Research*, 3(3), 273-282.
- Krizer, s. (1986). Children need to know personal safety program. In M. Nelson & K. Clark (Eds.), *The educator's guide to preventing child sexual abuse*. Sant cruz, CA: Network Publication.
- Macintyre, D. & Alan, C. (1999). Evaluation of the effectiveness of the stay safe primary prevention program for children sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 23(12), 1307-1325.
- Polit, D.F. & Beck, C.T. (2004). *Nursing research: Principles and methods*, (7th ed.). Philadelphia: J. B. Lippincott.
- Tang, C.S-K. & Yan, E.C. (2004). Intention to participate in child sexual abuse prevention program: A study of Chinese adult in Hong Kong. *Child abuse & Neglect*, 28, 1187-1197.
- Topping, K.J. & Barron, I.G. (2009). School-based child sexual abuse prevention program: A review of effectiveness. *Review of education research*, 79 (1), 431-463.
- Tuty, L.M. (1992). The ability of elementary school children to learn child sexual abuse prevention concept. *Child abuse & Neglect*, 16, 369-384.